

BERNADETA LELONEK-KULETA
Katedra Zdrowia Publicznego
Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL

SPRAWOZDANIE ZE STAŻU NAUKOWO-BADAWCZEGO
ZREALIZOWANEGO W SZPITALU KLINICZNYM
STE MARGUERITE W MARSYLII
W RAMACH PROJEKTU „NAJLEPSZE PRAKTYKI”
W STRATEGICZNEJ TRANSFORMACJI KUL
1 LIPCA 2013-30 WRZEŚNIA 2013 ROKU

Projekt „Najlepsze praktyki» w strategicznej transformacji KUL”, trwający od 1 stycznia 2011, a kończący się 31 grudnia 2015 roku, realizowany jest w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (PO KL, Priorytet IV, Działanie 4.1), wzbogaca ofertę uczelni o staże zagraniczne dla doktorantów i młodych doktorów, kursy języka angielskiego dla pracowników naukowo-dydaktycznych KUL, wykłady profesorów wizytujących oraz nowoczesne programy studiów kształcące wysoko wyspecjalizowanych profesjonalistów¹.

Uczestnictwo w projekcie umożliwiło mi odbycie trzymiesięcznego stażu naukowo-dydaktycznego w szpitalu klinicznym Ste Marguerite w Marsylii². Wybór szpitala podyktowany był moją wcześniejszą współpracą z tą placówką³ oraz obszarem, w którym specjalizuję się jako naukowiec, dydaktyk i praktyk – psycholog; jest to obszar uzależnień czynnościowych.

¹ Szczegółowe informacje na temat projektu można znaleźć na stronie: www.najlepszepraktyki.eu

² AP-HM Hôpitaux Sud, 249 et 270, boulevard de Sainte-Marguerite, 13274 Marseille cedex 9.

³ Staż kliniczny w szpitalu, finansowany ze środków stypendium Ambasady Francji w roku 2009.

Szpital w Marsylii, jako jedna z pierwszych placówek we Francji, rozpoczął prowadzenie usystematyzowanej terapii patologicznych hazardzistów. Terapia prowadzona jest głównie w otwartym w 2008 roku szpitalu dziennym (Hôpital de Jour), stanowiącym podjednostkę oddziału leczenia uzależnień (Addictologie), należącego do oddziału psychiatrii. Charakter kliniczny szpitala przekłada się na to, że pracujący w nim specjaliści są jednocześnie zaangażowani w projekty badawcze, wymiany międzynarodowe, prowadzenie szkoleń itp. Szpital Ste Marguerite należy m.in. do krajowej sieci zapobiegania i leczenia nałogowego grania hazardowego⁴, stworzonej w celu realizacji następujących zadań:

- prowadzenie ewaluacji działań skupionych wokół nałogowego grania,
- poszukiwanie najskuteczniejszych metod leczenia,
- tworzenie ośrodków wsparcia dla graczy na terenie całej Francji,
- rozwijanie działalności szkoleniowej dla specjalistów z tego zakresu,
- budowanie strategii prewencyjnych skierowanych do młodych osób,
- opracowywanie i realizacja projektów badawczych.

Opiekunem stażu był pracujący w szpitalu psycholog wyspecjalizowany w pracy z osobami uzależnionymi od hazardu (dr Nathalie Parola) oraz lekarz psychiatra tej samej specjalności (dr David Magalon). Wspólnie wypracowany został program stażu; opiekunowie zadbali o zapewnienie dostępu do dokumentacji szpitala, umożliwienie kontaktu z pracującymi w nim specjalistami oraz zaspokojenie innych potrzeb podczas realizacji stażu. Dzięki temu, że stale byli oni do dyspozycji, wszelkie problemy organizacyjne szybko rozwiązywano (np. umówienie na konkretne spotkanie ze specjalistą czy zdobycie dokumentacji). Zespół szpitala dziennego, poinformowany o obecności stażysty, także służył wszelką pomocą. Bardzo cenny był dostęp do dokumentacji szpitala, co wymagało przekazania stażyście odpowiednich haseł i odrębnego stanowiska pracy. Baza dokumentacji stanowiła źródło informacji dotyczących organizacji opieki zdrowotnej i procesu leczenia. Zaproszona zostałam także do udziału w zebraniach klinicznych zespołu, podczas których omawiane były przypadki pacjentów, podejmowano decyzje dotyczące ich leczenia, ale także rozmawiano na tematy bardziej ogólne, jak najnowsze kierunki w badaniach naukowych. Dużą pomocą była także współpraca z dokumentalistą szpitala (Frederic Veillerot), który udostępniał papierowe zbiory szpitala oraz zasoby elektroniczne, a także pomagał w wyszukiwaniu interesujących mnie publikacji naukowych.

Podsumowując cały staż, jego celem było pogłębienie wiedzy z zakresu problematyki zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia publicznego, profilaktyki zdrowotnej oraz uzależnień behawioralnych. Realizacja tego celu dokonywała się poprzez następujące działania:

- Dyskusje z opiekunem stażu oraz współpracującymi specjalistami na temat problematyki zdrowia publicznego we Francji oraz badań naukowych podejmowanych w tym obszarze, ze szczególnym uwzględnieniem problemu uzależnień – w tym uzależnień czynnościowych.

⁴ Réseau national pour la prévention et le soin du jeu pathologique (RNPSJP), www.crje.fr/reseau_national_prevention_soins_jeu_pathologique.html

- Analizę dokumentacji szpitala dziennego.
- Realizację badań dotyczących porównania profilu psychologicznego pacjentów z zaburzeniem obsesyjno-kompulsyjnym oraz patologicznych hazardzistów (z wykorzystaniem standaryzowanych kwestionariuszy psychologicznych).
- Spotkania ze specjalistami – naukowcami pracującymi w obszarze zdrowia publicznego, obejmujące dyskusje na temat organizacji opieki zdrowotnej dla osób uzależnionych we Francji.
- Przeprowadzanie wywiadów z personelem pracującym w oddziale leczenia uzależnień (Addictologie) szpitala Ste Marguerite, których celem było poznanie całościowej organizacji pracy oddziału, a także jego podrzędnych jednostek, jego misji, celów i zadań. Służyły temu wizyty w poszczególnych jednostkach oddziału (Les Consultations, l'Hôpital de Jour, Les CAARUD, Les CSAPA, ELSA).
- Zrealizowanie wywiadów ze specjalistami pracującymi w Addictologie, którzy nie stanowią stałego składu kadry placówek leczenia uzależnień w Polsce (dietetyk, trener sportowy, pielęgniarka, pracownik socjalny), zapoznanie się z rolą pełnioną przez nich w systemie opieki zdrowotnej we Francji, realizowanymi przez nich zadaniami, przebiegiem wykształcenia niezbędnego do wykonywania tego rodzaju pracy wobec osób z uzależnieniami.
- Uczestniczenie w zebraniach klinicznych specjalistów pracujących w Addictologie, które dotyczyły omawiania przypadków, metod pracy z pacjentami uzależnionymi, a także najnowszych osiągnięć naukowych z tego zakresu.
- Analizę kierunków kształcenia specjalistów z zakresu zdrowia publicznego we Francji (na podstawie udostępnionej literatury i wywiadów).
- Zbieranie materiałów bibliograficznych, udostępnionych w centrum dokumentacji szpitala Ste Marguerite; współpraca z dokumentalistą w zakresie poszukiwania i gromadzenia materiałów związanych z analizowaną problematyką – zdrowie publiczne, uzależnienia czynnościowe.
- Analizę pełnej udostępnionej dokumentacji elektronicznej i papierowej pacjentów Addictologie w zakresie całościowego wsparcia, jakie otrzymuje pacjent trafiający do oddziału, stosowanych metod pracy, profilu psychopatologicznego pacjentów.
- Przygotowywanie publikacji naukowych.

Już w trakcie stażu rozpoczęłam pracę nad artykułami prezentującymi zebraną wiedzę, jednak ilość zebranych materiałów sprawiła, że część z nich nie została jeszcze wykorzystana. Zdobytą wiedzę prezentowałam już kilkakrotnie w szerszym gronie po powrocie do kraju, (m.in. podczas międzynarodowej konferencji „Patologiczny Hazard i Inne Uzależnienia Behawioralne” w Warszawie (organizator: Res Humanae) czy na Zjeździe realizatorów projektów profilaktycznych i leczniczych w zakresie uzależnień od hazardu i innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Krakowie (organizator: KSTU).

Staż zakończył się deklaracją ze strony osób przyjmujących mnie (m.in. zainteresowanie przyszłą współpracą wyraził dyrektor oddziału, prof. Nicolas Simon) o chęci i gotowości do dalszej współpracy.